

Ποιές είναι οι τρεις Κυριακές που αποτελούν τα προπύλαια της Μεγάλης Τεσσαρακοστής;

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Τρεις Κυριακές αποτελούν τα προπύλαια της Μεγάλης Τεσσαρακοστής: **Η Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου**, η **Κυριακή του Ασώτου** και η **Κυριακή της Απόκρεω**. Η τελευταία εβδομάδα, που εισάγεται με την Κυριακή της Αποκρέω, είναι το προοίμιο της νηστείας της Τεσσαρακοστής, γιατί κατ' αυτήν

απαγορεύεται, σύμφωνα με τις εκκλησιαστικές διατάξεις, η βρώσις του κρέατος. **Είναι η Τυρινή εβδομάς ή εβδομάς της Τυροφάγου.** Κατά την εβδομάδα αυτήν αρχίζει η ψαλμωδία των τριωδίων κανόνων. Η τελευταία αυτή Κυριακή, η Κυριακή της Αποκρέω, είναι και παλαιότερα από τις προηγουμένες. Τις δύο άλλες τις προσέθεσαν αργότερα, την Κυριακή του Ασώτου κατά τον ζ' αιώνα και την Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου ένα περίπου αιώνα υστερώτερα. Ο σκοπός της προσθήκης είναι φανερός. **Να δημιουργηθή δηλαδή μία περίοδος προπαρασκευής και προετοιμασίας για την Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ένα είδος προπυλαίου στο όλο οικοδόμημα των κινητών εορτών.** Ή, όπως γράφει ο Ξανθόπουλος, «ώσπερ τις προγυμνασία και παρακίνησις τοίς αγίοις Πατράσιν επενοήθησαν, ώστε παρασκευασθήναι και ετοίμους ημάς γενέσθαι προς τους πνευματικούς αγώνας των νηστειών, την εξ έθους μυσσάράν έξιν απολιπόντας». Έγιναν δέ τρεις οι προπαρασκευαστικές αυτές εβδομάδες για να απαρτισθή ο ιερός αριθμός της αγίας Τριάδος, το τρία, βάσει του οποίου οικοδομείται ολόκληρο το σύστημα της λατρείας μας. Και των τριών Κυριακών η ακολουθία πλέκεται γύρω από την ευαγγελική περικοπή, που διαβάζεται κατά την Θεία Λειτουργία. Κατά την πρώτη Κυριακή αναγινώσκεται η παραβολή του Τελώνου και Φαρισαίου (Λουκ. 18, 10-14), την δευτέρα η παραβολή του Ασώτου υιού (Λουκ. 15, 11-33) και την τρίτη το ευαγγέλιο της Μελλούσης Κρίσεως (Ματθ. 21, 31-46). Με την πρώτη Κυριακή, την **Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου, ανοίγει η ιερά πύλη του Τριωδίου.** Δεν μπορούσε να ευρεθή καταλληλότερο θέμα, που να συνδυάζη κατά ένα τόσο πλήρη τρόπο τους επί μέρους σκοπούς της περιόδου αυτής. Το Τριώδιο σημειώνει μία ιερά περίοδο του έτους αφιερωμένη στον Θεό στην σύντονο λατρεία και προσευχή, στην νηστεία και στα αγαθά έργα. Η προσευχή όμως, η νηστεία και η δικαιοσύνη του επιφανειακά δικαίου, κενοδοξου όμως και υπερηφάνου Φαρισαίου, αποδοκιμάζονται από τον Θεό. Αντιθέτως δικαιώνεται ο αμαρτωλός και άδικος, αλλά μετανοημένος και συντετριμμένος Τελώνης, που κτυπά το στήθός του και ταπεινά επικαλείται το έλεος του Θεού: «Ο Θεός ιλάσθητί μοι τώ αμαρτωλώ». Αυτόν λοιπόν τον τύπο της ορθής προσευχής θέτει στο στόμα του πιστού η Εκκλησία στην έναρξι της περιόδου της προσευχής. Καλεί τους πιστούς να μή προσευχηθούν με υπερηφάνεια, «φαρισαικώς», αλλά με ταπείνωσι, «τελωνικώς», γιατί, κατά το λόγιο του Κυρίου, «πάς ο υψών εαυτόν ταπεινωθήσεται, ο δέ ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται». Τα θέματα αυτά επαναλαμβάνονται σ' όλους τους ήχους και σε ποικίλες ποιητικές επεξεργασίες από την υμνογραφία της ημέρας. Παραθέτουμε το πρώτο τροπάριο των στιχηρών του εσπερινού του α' ήχου, που είναι και το πρώτο τροπάριο του Τριωδίου: «Μή προσευξώμεθα φαρισαικώς, αδελφοί, ο γάρ υψών εαυτόν ταπεινωθήσεται· ταπεινωθώμεν εναντίον του Θεού τελωνικώς, διά νηστείας κράζοντες· ιλάσθητι ημίν, ο Θεός, τοίς αμαρτωλοίς». Το θέμα της δευτέρας

Κυριακής είναι συναφές προς το θέμα της πρώτης. Εδώ το δίδει η **παραβολή του Ασώτου υιού**. Προβάλλεται την Κυριακή αυτή το ενθαρρυντικό παράδειγμα του αμαρτωλού νέου, που, ενώ σπαταλά την πατρική περιουσία «ζών ασώτως», δεν απελπίζεται, δεν συντριβεται από το βάρος των συμφορών, δεν περιέρχεται σε απόγνωσι. Αλλά επιστρέφει προς τον εϋσπλαγχο πατέρα ταπεινωμένος, μετανοημένος, ζητώντας το έλεος και την συγγνώμη Του. Και του απευθύνει θερμή ικεσία: «**Πάτερ ήμαρτον εις τον ουρανόν και ενώπιόν σου...**». Το παράδειγμα της μετανοίας και της ορθής εν συντριβή καρδίας προσευχής, ενσαρκωμένο στον άσωτο της παραβολής, προβάλλει και πάλι η **Εκκλησία προς μίμησιν και καλεί τα άσωτα παιδιά του Πατέρα, όλους μας, να γυρίσωμε στην αγκαλιά του Πατέρα ζητώντας συγγνώμην για να λάβωμε άφεσι, όπως εκείνος**. «Άσωτος εί τις, ως εγώ, θαρρών ίθι,θείου γάρ οίκτου πάσιν ήνοικται θύρα». «Όποιος είναι άσωτος, όπως εγώ,άς έλθη με θάρρος, γιατί η θύρα της θείας ευσπλαγχνίας έχει ανοίξει για όλους.»Την θερμή εξομολόγησι του ασώτου υιού θέτει στο στόμα του πιστού ο ποιητής του Δοξαστικού των Αίνων: «Αγαθέ Πατέρα, απομακρύνθηκα από κοντά Σου·μή με εγκαταλείψης και μή με δείξης άχρηστο για την βασιλεία Σου. Ο παμπόνηρος εχθρός με ξεγύμνωσε, μού αφήρεσε τον πλούτο. Τα χαρίσματα της ψυχής μου τα διεσκόρπισα ασώτως. Γι' αυτό σηκώνομαι και επιστρέφω σ' Έσένα και Σού φωνάζω· Σύ που είσαι τόσο σπλαγχνικός, ώστε για μένα άπλωσες τα χέρια Σου στον Σταυρό για να με λυτρώσης από το φοβερό θηρίο, τον διάβολο, και για να με στολίσης με την παλαιά μου λαμπρή στολή, δέξου με αν όχι σάν παιδί σου, **τουλάχιστον σάν υπηρέτη Σου**».Η προτροπή προς μετάνοιαν γίνεται πιό έντονος στην τρίτη και τελευταία προπαρασκευαστική Κυριακή, την **Κυριακή της Αποκρέω**. Ως μέσο προτροπής προς μετάνοιαν για την αφύπνησι και των πιό ραθύμων ψυχών χρησιμοποιείται τώρα το αίσθημα του φόβου. Φόβου πρό της δικαίας κρίσεως του Θεού κατά την «φοβεράν και αδέκαστον παρουσίαν» του Χριστού. Την τρομερά σκηνή περιγράφει το ευαγγελικό ανάγνωσμα και η όλη υμνογραφία της ημέρας. Όπως δέ ορθώς παρατηρεί ο Νικηφόρος Ξανθόπουλος στο Συναξάριο: «Ταύτην οι θειότατοι Πατέρες μετά τās δύο παραβολάς έθεντο, ως αν μή τις την εν εκείναις του Θεού φιλανθρωπίαν μανθάνων, αμελώς διάγη λέγων· Φιλάνθρωπός εστιν ο Θεός, και όταν της αμαρτίας αναχωρήσω, ετοίμως έχω το πάν ανύσαι. Ταύτην την φοβεράν ημέραν ενταύθα κατέταξαν, ίνα διά του θανάτου και της προσδοκίας των εσομένων δεινών, φοβήσαντες τους αμελώς διακειμένους, προς αρετήν επαναγάγωσι, μή θαρρούντας εις το φιλάνθρωπον μόνον, αλλ' αφοράν, ότι και δίκαιός εστι κριτής και αποδίδωσιν εκάστω κατά τα έργα αυτού». Όπως οι βυζαντινοί ζωγράφοι στον Νάρθηκα των Ναών γύρω από την βασιλική πύλη ζωγράφιζαν την σκηνή της δευτέρας παρουσίας, έτσι και οι υμνογράφοι στο πρότυλο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής μ' όλα τα ζωηρά χρώματα του ποιητικού των χρωστήρος

ζωγραφίζουν την φοβερή κρίσι. Η πύλη σε λίγο θα ανοίξει. Ποιός πιστός δεν θα θελήση να εισέλθη «**εις την χαράν του Κυρίου του;**»

Από το βιβλίο ΛΟΓΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ Ιωάννου Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ (Αποστολικής Διακονίας)
από : <http://www.imkby.gr/greek/sarakosti/kiriakes/sarakosti.htm>

Πηγή: orthodoxanswers.gr